

Critics Point

2018

Ὀρχήστρα Academica Ἀθηνῶν:
θεσμοποιηθήτω!

Ἡ Οὐρανία Γκάσιου στὸ ἐκκλ. ὄργανο
τοῦ Μεγάρου.

56/2018.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΠΑΣΙΧΑΡΟΣ ΕΠΑΝΕΛΑΒΑ ΤΙΣ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΕΙΣ μου στὴν αἴθουσα Ἄρης Γαρουφαλῆς, τὴν ὁποία ἀρχιτεκτονικῶς μὲν ἀνακαίνισε ἐκ βάθρων, ἀλλ' ἀκουστικῶς ζημίωσε ἀνεπανόρθωτα, ὅπως φαινόταν, ἢ ἀρχοντική δωρεὰ τοῦ κ. **Stephen Farrant**, συζύγου τῆς ἀξέχαστης πιανίστας Ἀλίκης Βατικιώτη (1931-2004). Στὸ σχετικῶς μικρὸ ἀλλὰ «μοντέρνα» ἀναπλασμένο χῶρο, δύο ἐκδηλώσεις πὺ παρακολούθησα ἄρκεσαν γιὰ νὰ πεισθῶ ὅτι τὰ ντεσιμπέλ τῆς ἐντάσεως, εἶχαν τόσο ὑπερπολλαπλασιασθεῖ ὥστε ἄλλα νὰ παίξει-ουν ὁ ἢ οἱ ἐρμηνευτὲς καὶ ἄλλα νὰ ἀκούει (σὲ ἐνταση δεκαπλάσια;) ὁ ἀκροατὴς. Προστατεύοντας τὸν αὐτοσεβασμὸ μου ὡς κριτικοῦ, (δὲ γινόταν ἄλλα νὰ παίζονται καὶ ἄλλα νὰ ἀκούω καὶ...νὰ σχολιάζω!) εἶχα ἀποφασίσει νὰ μὴ ξαναπάω ἐκεῖ...ἐκτὸς ἂν. Καὶ νὰ πὺ αὐτὸ τὸ «ἐκτὸς ἂν» ἔγινε πραγματικότητα καὶ δὴ ταχύτατα. Θερμὰ συγχαρητήρια γιὰ τὴν ἄρση τοῦ λόγου ἀποχῆς μου: πάντα τέτοια!

Με τις σαφῶς ὑπολειπομένης *K.O.A*¹ καὶ *Συμφωνική τῆς EPT*² καὶ τὴν πάλαι ποτὲ *Καμεράτα* (ὑπάρχει ἀκόμη;) νὰ βολοδέρνει μεταξὺ ἀναπαλαιώσεων *μαπαρόκ*, νεότερης ὀπερέτας καὶ νεότατου *μιούζικαλ*, (οἷα ἀλχημεία!) ἢ ὀρχήστρα (ἐγγόρδων) *Academica Ἀθηνῶν*, ταυτισμένη μετὸν πανάξιον ἀρχιμουσικὸ *Νίκο Ἀθηναῖο*, μαζί μετὴν *Φιλαρμόνια τοῦ Βύρωνος Φιδετζή*, καλύπτουν πιά, ἀνάλογα μετὴν δυνατοτήτες τους μικρὸ μέρος ἐνός τεράστιου *vacuum musicæ* (λατ. «κενὸ μουσικῆς») ποὺ δημιούργησαν οἱ σημερινοὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δύο κρατικοδιαίτων ὀρχηστρῶν. Ποὺ τοὺς ταΐζουμε σεῖς, ἀγαπητοὶ ἀναγνώστες, καὶ ἐγὼ, ὡς κτήνη φορολογούμενα.

Γάργαρα μουσικὰ νάματα ὄρσοισαν τὴν ψυχὴ μας χάρις στὸ τελευταῖο πρόγραμμα καὶ τὶς γεμάτες ψυχὴ ἐρμηνεῖες τῆς *Academica Ἀθηνῶν*, ὑπὸ τὸν προσφιλέστατο Ἀθηναῖο καὶ μετὰ σολίστ τὴν *Χριστίνα Παντελίδου* (μέλος τῆς *K.O.A.*) σὲ ἓνα τῶν ὠραιότερων ξυλίνων τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας, τὸ ἀγγλικὸ κόρνο, ποὺ στὴν Ἑλλάδα, ἀπ' ὅσο ξέρω, ἀπὸ τὸ 1950 καὶ μετὰ (πιθανότατα καὶ πρὶν!) δὲν ἔχει ἀκουσθεῖ ποτὲ σὲ ρεσιτάλ. Θὰ τὸ σχολιάσουμε ὁμῶς πιὸ κάτω: Τὸ πρόγραμμα τῆς βραδιᾶς:

1. ΜΟΤΣΑΡΤ, ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΑΜΑΝΤΕΟΥΣ [Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756-1791]: *Μικρὴ Νυχτερινὴ Μουσικὴ* [Eine kleine Nachtmusik], Σερενάτα γιὰ ἔγγχορδα, ἀρ. 13, σολ μείζ., ἔργο K. 525: γράφτηκε 10 Αὐγ. 1787, μέσα σὲ μία μέρα. Τὰ μέρη: I. Allegro. II. Romanza. III. Menuetto IV. Rondo.

Στὸ παμπάλαιο, καλὸ, προχατζιδάκειο, φυσικὰ, ραδιόφωνο, ἢ ξελογιαστικὴ τούτη σελίδα ποὺ γράφτηκε μόνον σὲ μιὰ μέρα, μεταδιδόταν τακτικώτατα. Δεκαετίες τώρα, ἀκούω μόνον τὸ ἐναρκτήριο θέμα τοῦ α' μέρους, παιγμένο σὲ κάποιο μεταλλόφωνο...μονοφωνικά, ἄρρυθμα καὶ με φθόγγους δίχως τοὺς φυσικοὺς ἀρμονικοὺς τους, ὅποτε τηλεφω-νῶ στὸν ἀνεκτίμητο καὶ ἀδυσώπητα κατατρεγμένο ΕΔΟΕΑΠ, τὸ ἀσφαλίστικο

¹ Ἐγκαλεῖται γιὰ προγράμματα, δίχως γνώσεις μουσικῆς καὶ φαντασία, συχνὰ ἄσχετα μετὸν κύριο προορισμὸ τῆς [λ.χ. μουσικὴ γιὰ τὸν κινηματογράφο, ποὺ καὶ ἐγὼ ὑπεραγαπῶ, ὅχι ὁμῶς εἰς βᾶρος ἄλλων μουσικῶν ἀναγκῶν], ἄλλες τουρλοῦ-τουρλοῦ ἐκδηλώσεις, καὶ ἰδίως γιὰ τὸ κραυγαλέο πιά μῖσος καὶ τὴν πείσμονα ἀμάθεια τοῦ...κρατικάρχου γιὰ τὴν Ἐντεχνὴ Ἑλληνικὴ Μουσικὴ, βραχυγρ. *EEM*.

² Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς, δείχνει νὰ τρέφει ἀκριβῶς ἴδια αἰσθήματα καὶ ἴσην ἀμάθεια γιὰ τὴν *EEM*, μετὸν προμνησθέντα (ὑποσημ. ἀρ. 1) ...κρατικάρχη.

πολυϊατρείο μου. Αυτό συμβαίνει όταν από το κέντρο ζητώ να με συνδέσουν με κάποιο έσωτερικό και με περνούν στην «άναμνηση». Άς στέκει καλά ο ΕΔΟΕΑΠ και άς το ακούω ολοζωής. Όμως ξανακούγοντας το πρωτότυπο, αναγάλλιασα έκ βαθέων. Να ζήσετε χιλιόχρονοι Νίκο μου και προσφιλέστατα μέλη της *Academica*!

2. ΧΑΙΝΤΕΛ, ΓΚΕΟΡΓΚ ΦΡΗΝΤΡΙΧ: [*Handel, Georg Friedrich*, 1685-1759]: Καταπράσινα λιβάδια [ιταλ. *Verdi Prati*], κοντσέρτο για όμποε ντ' άμόρε και έγχορδα, πάνω κυρίως σε άριες όπερών του συνθέτου, προσαρμογή: *Andreas Nicosai Tarkmann* (γερμ., γ. 1956). Τά μέρη:

I. *Allegro (Dopo notte [Μετά τή νύχτα])*, άρια γ' πράξεως από την 3πρακτη όπερα *Ariodante*, (Λονδίνο, 1735).

II. *Grave*, από το *Κοντσέρτο για έκκλ. όργ. αρ. 14*³.

III. *Larghetto (Verdi prati [Καταπράσινα λιβάδια])*, άρια Ρουτζέρο, άρχή β' πράξεως από την όπερα *Alcina*, πρόλογος+3 πρ., 1735.

IV. *Allegro (Torna mi a vagheggiar [Γύρνα με να λαχταρήσω])*, άρια Μοργκάνα, τέλος α' πράξεως, πάντα από την *Alcina*.

Για μένα το άγγλικό κόρνο, οϊονεί «διάδοχος» του όμποε ντ' άμόρε (18ος αϊ.), από τα μαγευτικότερα σε ήχοχρωμα (στους αντίποδες του έξ' ίσου μαγευτικού φλάουτου) ξύλινα πνευστά, είναι από τα πιο άτεγκτα παραγκωνισμένα συμφωνικά όργανα. Από τους πρώτους που το χρησιμοποίησαν παγκοσμίως ό...γενάρχης τής *EEM* Νικόλαος Χαλικιόπουλος-Μάντζαρος, σε δύο νεανικά του έργα. Έκτοτε τα περιφημότερα σόλι του είναι μόλις 7: 1) Ντονιτζέττι: *Κοντσερτίνο για άγγλικό κόρνο*, 2 μέρη, περιορισμένης, δυστυχώς, διαδόσεως. 2) Μπερλιόζ: *Φανταστική Συμφωνία*, έργο 14 (1830), γ' μέρος, *Σκηνή στους Άγρους*. 3) Βάγκνερ: *Τριστάνος και Ιζόλδη*, γ' πράξη, ή σπαραχτική αύληση του βοσκου. 4) Φράνκ, Σεζάρ: *Συμφωνία*, ρε έλ., (1886-88) μεσαίο μέρος *Allegretto*. 5) Ντβόρζακ: *Συμφωνία αρ. 9*, μι έλ. «*Του Νέου Κόσμου*», έργο 95 (1893), μέρος β', *Largo*. 6) Σιμπέλιους: *Ο Κύκνος τής Τουονέλα*, μέ-

³ Αυτά τα ανεπαρκή στοιχειά έδινε το πρόγραμμα τής συναυλίας. Βάσει του Καταλόγου HWV (*Handel Werke Verzeichnís*), στο *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, ed. by Stanley Sadie, 2nd ed. 29 vols. (Λονδίνο, 2001), λήμμα **Handel**, έργογραφία, τόμ. 10ος, σσ. 797-98, και ύστερα από διασταύρωση με την έργογραφία **Handel** στη *Βικιπαίδεια* εικάζουμε με σχετική μόνον βεβαιότητα, ότι πρόκειται για το *Κοντσέρτο αρ. HWV 303*, ρε έλ. για όργανο, ανά 2 όμποε και φαγκότα, 2 βιολοντσέλα και κοντραμπάσο (περ. 1738 με έρωτηματικό).

ρος β' από τὰ 4 τῆς Σουΐτας Λεμμινκάινεν, ἔργο 22, (1895), γνωστότερο ἀκριβῶς λόγῳ τοῦ μελαγχολικότατου σόλο ἀγγλικοῦ κόρνου. 7) Ροδρίγο, Χοακίν: Τὸ θέμα (5 μέτρα σόλο ἀγγλικοῦ κόρνου) τοῦ ἀπὸ τὸ *Adagio*, β' μέρος τοῦ πασίγνωστου (νομίζω χάρις σ' αὐτὸ τὸ σόλο μόνον) τοῦ *Κοντσέρτου γιὰ κιθάρα καὶ ὀρχήστρα* (1939).

Στὴν ἐφηβεία μου (ἴσως καὶ πρὶν) μόνος ἀξιόλογος ἐκτελεστής ἀγγλικοῦ κόρνου ἦταν ὁ ἀείμνηστος **Γεώργιος Εὐαγγελίδης** (1890-1964), μέλος τῆς Συμφωνικῆς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν (μετέπειτα ΚΟΑ) ἀπὸ τὸ 1934, ὡς τῆ συνταξιοδότησή του (1954): κατόπιν ὁ *Κύκνος* τοῦ Σιμπέλιους...ἀπλῶς δὲν ξανακούστηκε ἐν Ἑλλάδι. Ὁ ἐπόμενος ἐκτελεστής τοῦ ὄργάνου, **Δημήτρης Κουμπῆς**, μαθητῆς τοῦ **Claude Chieulet**, γιὰ μερικές δεκαετίες ἔπαιζε φυσικὰ καὶ στίς τρεῖς πανάθλιες τότε. ἀθηναϊκῆς ὀρχήστρες (ΚΟΑ, ΕΛΣ, ΕΡΤ). Ἦταν ἐν ἐνεργείᾳ ὡς τὸ 1998 ἢ λίγο πρὶν. Κατόπιν... ἐξαφανίστηκε. Ἡ τάξη τοῦ **Chieulet**, ὅμως ἔβγαλε ἀφθονοὺς ἐξαιρετοὺς ὀμποῖστες. Ὅμως ὅλοι ἀντιμετωπίζουν εὐλόγα, τὸ ἀγγλικὸ κόρνο ὡς...πάρεργο διότι διαθέτει ρεπερτόριο κυρίως τρισαγνώστων συνθετῶν: τὰ ὅπωςδήποτε «γνωστὰ» ὀνόματα εἶναι ζήτημα ἂν καλύπτουν προγράμματα ἑνὸς ἢ δύο ρεσιτάλ). Ἄλλοι πάλι ὀμποῖστες καὶ ἐρμηνευτῆς ἀγγλικοῦ κόρνου, δυστυχῶς, ἐκπατρίζονται (π.χ. **Κώστας Τηλιακός**). Καὶ ἴσως εἶναι φαινόμενο σπανιότατο, τὸ ὅ,τι μόνον ὡς στέλεχος τῆς Κ.Ο.Α., ἡ σολίστ **Κα Χριστίνα Παντελίδου**, ταυτίσθηκε μέσα μας μὲ τὸ ἀγγλικὸ κόρνο,

Ἔτσι, τὴν ἀκούγαμε πρώτη φορά ὡς σολίστ, στὸ τελικῶς ὠραιότατο *Κοντσέρτο* τῶν *Χάιντελ* καὶ *Τάρκμαν* (ναὶ 50%-50%), στὸν ὁποῖον ὀφείλονται οἱ εὐφυέστατα διαλεγμένες ἄριες τοῦ πρώτου, ἐποχῆς πού οἱ συνθέτες «δὲν ἔβαζαν πολὺ ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους στὰ ἔργα τους», γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸ γέρο *Χάιντν* μετὰ τὴν α' ἐκτέλεση τῆς *Ἡρωικῆς Συμφωνίας*.⁴ Ὁ *Τάρκμαν*, πέτυχε διὰ μέτρον μετερχόμενος καὶ μιὰν ἀσυνήθιστη μορφολογία: δύο ἐξάισια ἀκραῖα μέρη, πλαισίωσαν δύο ἀκόμη ὠραιότερα ἀργά! Ἀντὶ δύο χαιντελικῶν ὀπερῶν, ἓνα ὑπέροχο κομμάτι μὴ σκηνικῆς μουσικῆς! Χάρις στὴν *Κα Παντελίδου*, μὲ μεστὸ ἠχόχρωμα, φθογγικὰ κατακάθαρη ἐκφορὰ τῶν γρήγορων καὶ ἐκφραστικότατη προσέγγιση τῶν ἀργῶν μερῶν, ἀβρότατα πλαισιωμένη ἀπὸ τὴν

⁴ *Χάιντν* ἔφη τοιάδε: Ὁ ἄνθρωπος αὐτός (ἐνν. τὸ *Μπετόβεν*) βάζει στὴ μουσικὴ του πολὺ ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. Ὅμως σὰς ὀρκίζομαι ὅτι μετὰ ἀπ' αὐτὸ τὸ ἔργο, ἡ μουσικὴ δὲν θὰ εἶναι ποτὲ πιά ἡ ἴδια...» (Ανατριχιαστικό, ἔ;).

Academica, θέλαμε να ξανακούσουμε το πανέμορφο υβρίδιο, μόλις τελείωσε!

3. ΣΟΥΚ, ΓΙΟΖΕΦ [Suk, Josef, 1874-1935]: *Σερενάτα για έγχορδα, μιb μείζ.*, έργο 6, (1892). Πίσω από τίτλο υπερμετριόφρονα, οίκου-μενικοῦ διαμετρήματος ἀριστούργημα (σωστή «συμφωνία»!) με τολμηρότατες για τήν εποχή συνηχήσεις, και ιδεώδους ένορχηστρώσεως για έγχορδα—ο Σούκ υπήρξε μέγιστος (μην ξεχνοῦμε!) βιολιστής. Πόσο προχωρημένη ἀρμονικά μουσική σε σχέση με εκείνη του μεγάλου Ντβόρζακ, δασκάλου και πεθεροῦ του Σούκ. Μέρη 4, κάποτε αποπροσανατολιζόσουν για τήν ἀρχή και τό τέλος ὀρισμένων. I. **Andante con moto**. Αρχίζει με θεία μελωδία μεγάλης γραμμής σε υπέροχη ἀνοδο II. **Allegro ma non troppo e grazioso**. Τρίσημο μέτρο θυμίζει βάλς. Καθηλώνει ή ένορχηστρωτική δεξιοτεχνία—«πηχτές» δοξαριές σε ἀντιπαράθεση με **pizzicatti**. III. **Adagio**: ἐδῶ τό υπέροχο σόλο βιολοντσέλου ὅπου διακρίθηκε ο θαυμάσιος Βαγγέλης Νίνα; IV. **Allegro giocoso ma non troppo-Presto**. Τό φινάλε επικύρωσε πανηγυρικά τήν ἐντύπωσή μας για τό πόσο κάθε μέρος, διέφερε θεματικά ἀπό τὰ ἄλλα. Μέγιστη, μουσική, δυστυχῶς ἀκόμη ἄγνωστη στους πολλούς. Ἐφυγα πανευτυχῆς ἀπό τή συναυλία ἀλλά και μελαγχολώντας σκεπτόμενος πόσα ἠχητικά ἐμέσματα, ἀνέχθηκα ἐξ' ἀνάγκης ὀλοζωῆς. (Ῥδεῖο Ἀθηνῶν, αἴθ. Ἄρης Γαρουφαλῆς, Παρ. 14 Δεκ. 2018)

* * *

ΚΟΣΜΟΠΛΗΜΜΥΡΑ στη αἴθουσα ΧΔΔ για τή β' εμφάνιση τῆς Οὐρανίας Γκάσιου, μόνιμης ὀργανίστας (γαλλ. **organiste titulaire**) τοῦ Μεγάρου, σχεδόν ἕνα χρόνο ἀπό τήν α' (26.2.2017), με ἐντυπώσεις ὅμως σχεδόν διαμετρικῶς ἀντίθετες τῆς προηγούμενης. Πρόγραμμα ἐλάχιστα ἐνδιαφέρον: σε σύνολο 15 συνθέσεων, 5 σύντομα Χορικά Πρελούνια Γ.Σ.Μπάχ, 4 μικρά χριστουγεννιάτικα κομμάτια διασκευές ἰσαρίθμων ἀγνώστων (ἀναξίων και μνείας), ἕνας ἄκρως φλύαρος και αὐτοεπαναλαμ-βανόμενος Μεσσιάν, και 4 μόνον μᾶλλον πρωτοακουόμενα ἐν Ἑλλάδι ἔργα ὑψηλῆς πνοῆς τε και τεχνικῆς. Ἡ Γκάσιου ἀκούστηκε τελείως διαφορετικά ἀπό πέρυσι: ἀπλῶς ἔπαιζε σωστά τις νότες και ἄλλαζε τὰ ρεγίστρα (ἠχοχρώματα), σε ἕνα ἐκκλ. ὄργανο, πού ο ἦχος του (δέν παίρνουμε βέβαια ὄρκο) μᾶς φάνηκε διαφορετικός ἐκείνου πού ἀκούγαμε πρὶν 362 ἡμέρες ἀκριβῶς. Ἀντί λαμπερῶν ἠχοχρωμάτων, αὐξομειώσεις πυκνοτήτων και ἐντάσεων...γλόμπων φθορισμοῦ συνοικιακῆς ΕΒΓΑ. Σχόλια ἀνά ἔργο:

1. ΜΕΝΤΕΛΣΟΝ-ΜΠΑΡΤΟΛΑΝΤΥ, ΦΕΛΙΞ: [Mendelssohn-Bartholdy, Felix, 1809-47]: Σονάτα για ἑκκλ. ὄργανο, λα μείζ. ἔργο 65 ἄρ. 3 (1844)—τὸ ἔργο 65 περιλαμβάνει συνολικὰ 6 σονάτες: ἄρ.1. φα ἔλ. 2. ντο ἔλ., 3. λα μείζ., γραμμένες τὸ 1844, καὶ ἄρ. 4, σι μείζ. (1845) 5. ρε μείζ. (1844) 6. (1844). Τῇ Σονάτα, λα μείζ, ἀποτελοῦν δύο μόνον μέρη: **i. Con moto maestoso**: Ωραιότατες ἐναλλαγές πυκνότητος ρεγίστρων, ἀνάλογες μὲ **soli-tutti** ὀρχήστρας, ἀντιστικτικὰ περάσματα ποὺ θύμιζαν φουγκάτο, πλοῦτος χρωματικῶν ἀποστροφῶν καὶ μετατροπιῶν, ὅλα ἐνωμένα σὲ πυκνὴ συμπαγῆ χειρονομία. **ii. Andante tranquillo**. Ἀπροσδόκητη, ἀλλ' εὐτυχέστατη ἀντίθεση τέμπο μὲ τὸ α' μέρος. Ὑποσχετικὸτατη ἀρχή. Ὅμως ἡ συνέχεια ἀπέδειξε ὅτι ἡ Γκάσιου ὑστερεῖ στὴν ὑψιστὴ τέχνη συνθέσεως προγραμμάτων. Κρίμα.

2. ΜΠΑΧ, ΓΙΟΧΑΝ-ΣΕΜΠΑΣΤΙΑΝ [Bach, Johann-Sebastian, 1685-1750]: Τρία Χορικὰ Πρελούνια : α) *Gelobt seist du, Jesu Christ*, [Ἵμνοῦμεν Σέ, Ἰησοῦ Χριστέ ἔργο BWV 606· β) *Der Tag der ist so freudeireich*, [Εἶν' ἡ μέρα ἡ τόσο πασίχαρη], ἔργο BWV 606 γ) *Vom Himmel hoch, da komm ich her*, [Ψῆλὰ ἀπὸ τὰ οὐράνια, κατεβαίνω], ἔργο BWV 606. Ἡ Κα Γκάσιου μᾶς θύμισε ἐδῶ τὴ λατινικὴ ρῆση *Quandoque bonus dormitat Homerus* [Ἐνίοτε καὶ ὁ ἀγαθὸς ὑπνώτει Ὅμηρος].

3. ΓΚΙΑΜΑΝ, ΑΛΕΞΑΝΤΡ [Guilmant, Alexandre, 1837-1911]: *Offertoire sur deux Noëls* [Προσκομιδὴ ἐπάνω σὲ δύο χριστουγεννιάτικους ὕμνους, ἀπὸ τὸ 5ο (σύνολο:12!) Βιβλίο (περ. 1865) τῶν *Pièces dans différents styles* [Κομμάτια σὲ διαφορετικὰ στυλ], γιὰ ἑκκλ. ὄργανο. Μεγάλη σελίδα, περιλαμπροῦ ρεπερτορίου ἄγνωστου ἐν Ἑλλάδι. Ἀπὸ τίς δύο συνιστῶσες τῆς ἡ πρώτη εἶναι σὲ ὠραιότατο «τροπικὸ» (γαλλ. *modal*), ἐνῶ ἡ δεύτερη διακρίνεται γιὰ τὴ φῖνα ἐπιλογή ρεγίστρων (*registration*).

4. ΜΕΣΣΙΑΝ, ΟΛΙΒΙΕ [Messiaen, Olivier, 1908-1992]: *La Nativité du Seigneur* [Ἡ Γέννηση τοῦ Κυρίου], 9 μέρη, γιὰ ἑκκλ. ὄργανο (1935). Ἐρμηνεύθηκαν τὰ ἄρ. 5, *Les enfants de Dieu* [Τὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ] καὶ ἄρ. 8 *Les Mages* [Οἱ Μάγοι]. Ὑπερεκτιμημένο ἔργο, πάντως ἱστορικῶ ἐνδιαφέροντος, γιὰτὶ εἶναι ἀπὸ τὰ δείγματα αὐτοῦ ποὺ ὁ καθολικότατος αὐτὸς θεοῦσος, θὰ ἀνέπτυσσε σὲ μανιέρα Τὸ ἄρ. 5, τίποτε τὸ ἰδιαίτερο. Τὸ ὑπ' ἄρ. 8 οἱ ἴδιες(ἢ σχεδὸν) ἀηδῶς ἐπαναλαμβανόμενες «διαφωνίες». Ὅ,τι ἔπαιξε πάντως ἡ Κα Γκάσιου, ἔ, δὲν ἀντεχόταν.

6. ΖΙΓΚΟΥ, (Ε)ΖΕΝ [Eugène Gigout, 1844-1935]: Γάλλος συνθέτης κυρίως ἔργων γιὰ ἑκκλ. ὄργανο (4 τόμοι). Πέντε διαδικτυακὰ

λήμματα σχετικού τίτλου περιλάμβαναν μόνον έργογραφικά σπαράγματα. Γνωστότερο έργα του ή *Τοκκάτια*, σι έλ. αρ. 4 και τὸ *Σκέρτσο*, αρ. 8 ἀπὸ τὰ **10 pièces pour orgue** (*Δέκα Κομμάτια για έκκλ. ὄργανο*, 1890). Τὴν ἀκούσαμε σὲ 4 διαφορετικὲς ἐκτελέσεις (**You Tube**: διαυγέστερη τοῦ θαυμάσιου **Sean Jackson**). Μόνον ἔτσι καταλάβαμε ὅτι ἐνῶ τὰ χέρια κινοῦνται ἀδιαλείπτως στὰ μανουάλια (πληκτρολόγια) σὲ εὐρηματικότερα «ξόμπλια» ταχύτατων φθογγόσημων, ἢ κυρίως θεματικὴ πρόταση και τὸ μεγαλειῶδες ἀνάπτυγμά της ἀνατίθεται ἀποκλειστικὰ στὰ **ποδόπληκτρα**. Πράγμα πὸ δὲν κατέστησε ἀντιληπτὸ ἡ *Κα Γκάσιου*. ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ.

7. ΜΠΑΧ, ΓΙΟΧΑΝ-ΣΕΜΠΑΣΤΙΑΝ: *Δύο Χορικὰ Πρελούνια* : α) **In dulci jubilo** [Γλυκὰ ἀγάλλομαι], έργο BWV 729· β) **Allein Gott in der Höh sei Ehr** [Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ], έργο BWV 662· Ἐπαναλαμβάνω αὐτολεξεῖ τὸ σχόλιο γιὰ τὸν αρ. 2 (πάλι Μπάχ) τοῦ προγράμματος. γ) *Τοκκάτια και Φούγκα*, σολ μείζ., έργο BWV 550. Ὅντως τὴν ἔπαιξε ἡ ὀργανίστα; 12 ὥρες ἀργότερα τὴν ἀκουσα δις (**You Tube**, ἀριστες ἐκτελέσεις). Δὲν θυμόμουν μήτε τὴ θεματικὴ, ἔστω τῆς Φούγκας, μήτε καν τὸν τρομακτικὸ ρόλο τῶν ποδόπληκτρων, στὸ φυσικὰ ωραιότατο έργο.

8. *Τέσσερα μικρὰ χριστουγεννιάτικα κομμάτια*. Ἀνάξια μνείας και οἱ τίτλοι τους και τὰ ὀνόματα + χρονολογίες γεννήσεων-θανάτων τῶν διασκευαστῶν. Μόνον ἐπισημαίνουμε ὅτι ὁ ἀνανεωτῆς τοῦ *μιούζικαλ Andrew Lloyd Webber* (γ. 1948), εἶναι ὁ πρωτότοκος ἐνὸς τῶν 4, τοῦ συνθέτη και ὀργανίστα **William Lloyd Weber** (1914-1982).

9. ΜΠΟΣΣΙ, ΜΑΡΚΟ-ΕΝΡΙΚΟ [**Bossi, Marco-Enrico**, 1861-1925]: *Σκέρτσο* [**Scherzo**], σολ έλ. έργο 49, αρ. 2. Φυσικὰ και τὸ ξανακούσαμε τὴν ἐπομένη, διότι ἀπλῶς ὑποψιάστηκα ὅτι εἶχα νὰ κάνω μὲ σύνθεση ὑψηλῆς περιωπῆς, στοὺς ἀντίποδες τοῦ προμνησθέντος γάλλου καθολικοθεοῦσου. Προϊμπρεσσιονιστικὸ ἀρμονικὰ (παράλληλες συνηγήσεις διαστημάτων 4ης ἢ 5ης; χρῆση συγχορδίας ηῦξημένης 5ης;) ἕνα χαρακτηριστικὸ θέμα διαστημάτων 3ης σὲ σὲ κατιοῦσα κίνηση, ἕνα εἶδος *μότο περπέτου* στὸ δεξιὸ χέρι, φοβερὸ **timing** στὴν ἀλλαγὴ ρεγίστρων (ἠχοχρωμάτων) και στὴ χρῆση τοῦ ποδόπληκτρου και τοῦ **plein-jeu** (ἀντίστοιχου τοῦ **tutti** στὴν ὀρχήστρα) και ἰδίως ἐπίτευξη ἀδιάλειπτου **suspense**. χάρη στις παύσεις. Μάθημα συνθέσεως!

Βεβαίως ἡ κ. Γκάσιου, ἄς μάθει πιά ὅτι ὅπωςδήποτε πρέπει νὰ σηκώνεται και νὰ ὑποκλίνεται πρὸς τὸ κοινὸ, εἴτε στὸ τέλος κάποιου έργου σχετικῶς μεγάλῆς διάρκειας, ἢ στὸ τέλος μιᾶς ἐνότητος συντόμων

ΑΓΓΛΙΚΟ ΚΟΡΝΟ-8-& ΕΚΚΛ. ΟΡΓΑΝΟ.

συνθέσεων. Ἄνιδεοι ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου οἱ Ρωμηοὶ ἀμουσόβλαχοι χειροκροτοῦσαν ὅ,που τοὺς κάπνιζε. Τέλος μυριάκις αἴσχος: 1. στὸν ὑπεύθυνο φωτισμῶν τοῦ Μεγάρου (ὅπως πέρυσι, ξαναβύθισε στὸ ἔρεβος τὴν αἴθουσα—ποῦ νὰ κρατήσεις σημειώσεις!) καὶ 2. στοὺς συντάκτες τοῦ ἰταλικοῦ καὶ ἀγγλικοῦ λήμματος **Bossi** τῆς *Βικιπαίδεια*, μὲ ἐπιλεκτικότερη ἐργογραφία, χωρὶς χρονολογίες. Ἀνεγκέφαλοι καὶ τσαπατσούληδες ὅλου τοῦ κόσμου, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον! (ΜΜΑ, αἴθουσα ΧΔΔ, Κυρ. 23.12.2018). **Λέξεις: 2020.**

